

16

88

HYPOMNEMATA POLITICA,
DE
RATIONE STATUS
PRÆSIDE
M. CASPARE ALEXANDRI
publicè disputabit
BOGISLAUS à Gornitz
*in Auditorio minori,
ad diem V. Octobr.*

WITTEBERGÆ, Excudebat Johannes Hake, 1653

88

Faint, mirrored text from the reverse side of the page, appearing as bleed-through. The text is largely illegible due to its faintness and the paper's texture.

HYPOMNEMATA POLITICA.

De

RATIONE STATUS.

I. **C**um honesta utilibus cedunt, ratio status vocatur. Livius Lib. XX. III. c. XIV. Nam sola virtute niti, nec possis ubiq; nec expedit. Lucanus Lib. VIII. Pharsal.

—— Fatis accede Deisq;

Et cole felices, miseros fuge.

Rohanus Trutin. Stat. Europ. Principes subditis suis imperant; ratio status etiam Principibus. Quanto autem princeps subditis suis est sublimior, tanto plus in cognitione status sui rationis, pra omnibus aliis ejusdem actionibus situm est.

II. Ratio status alia perversa, alia recta est. Illa & scelera patrat; nec sibi putat turpe, quod aliis fuit fructuosum. Vellejus Lib. II. c. III. Haec non tota abit ab honesti tramite; sed in gradu saltem subsistit, & tempori serviens quiescit interea, dum utilitas Reipublicae postulat. H. Grot. Lib. I. de Jur. bel. & Pac. c. II. n. I. Hoc ipsum enim quod Honestum dicimus, pro materia diversitate, modo ut ita dicam in puncto consistit, ut si vel minimum inde abeas, ad vitium deflebas; modo liberius habet spacium, ita ut & fieri laudabiliter, & sine turpitudine omitti aut aliter fieri possit: ferme, quomodo ab hoc esse ad hoc non esse statim fit transitus; at inter aliter adversa, ut album & nigrum, reperire est aliquid interpositum, sive mixtum, sive reductum utring;

III. Principes connubia ex Potentia eligere, ratio status est. Ita Meleander in Barclai Argenide Lib. III. Privatorum est, inquit, eligere matrimonia ex amicitia affectu vel morum concordia. Nobis illa suavitas exuenda. Regum enim fortuna est, ut nunc indignos & exosos per sanctissima foedera jungant; nunc omnium nexum jura, omnisq; sanguinis charitatem inhumana necessitas

A 2

negli-

negligae. Charissimus esse solet; qui utilitate praecipua potentiam nostram alit; & affinitates pulcherrimae censentur, quaecumque regna stabiliunt. Rectè, dum non excludant candorem ac fidem. Impiè verò ista, quae subjicit. Scio à regibus filias aut sorores spargi in eos, quos fallere amicitia specie volunt, vel ad tempus placere; nihilque deinde sui sanguinis pignoribus, nihil nominum quae mutuo iniurunt reverentia motos, pacem & bella ex temporum & fortunae estimare ingenio.

IV. Cum hoste quoque pacem sancire Infantum matrimoniis Principes, ratio status est; Si forte ex summa injuria magna oriatur gratia. Gramondus Lib. I. *Eo anno confirmanda Gallos inter & Hispanos paci, proponitur foedus inter utramque gentem; fidei pignus, matrimonia duo, quaeis Ludovicus Anna, Philippus Elisabethae sociantur.* Et Lib. XIII. Idem caput Restitutioni Friderici Palatini adjectum memorat: *Si Friderici Filius, futurus ex pacta Restitutione Palatinus & Elector, filiae Imperatoris nupserit; intereaque dum adolescet, si in aula Imperatoris educabitur.*

V. Ratio status est, Reginas Virgines abstinere à matrimonio. Ne dum indulgeant sibi, amore populi excidant. Camdenus. Lib. III. Hist. *Inter difficillimas has de nuptiis cogitationes, in quas temporum ratio ex quadam necessitate eam subinde coniecerat, illam apud animum certo constituisse opinati sunt nonnulli, quod coelibatu magis quam nuptiis, & Republicae & suae gloriae posset consulere. Vtique praevidit, si subdito nuberet, sibi ex disparitate dedecus contracturam & ad domesticas similitates & turbas faces accensuram. Si extero, & se & populum externo iugo subjecturam, religionemque in periculum devocaturam; non oblita, quam infelix fuerit Maria Sororis cum Philippo extero connubium; & quam infustum illud pro avi Edwardi IV. qui primus Regum Angliae à Normannica victoria, subditam in uxorem acceperat. Gloriam etiam, quae sibi innupta integra & indelibata mansit, in maritum nuptiis transcribendam timuit. Praeterea pericula ex conceptione & puerperio à medicis & mulierculis ex abditis causis objecta, quae saepe animo observabantur, admodum deterruerunt.*

VI. De

VI. De Religione statuere Principem, ratio status non prohibet; verbo DE Iudice. Mariana Lib. I. de Rege & Regis Institut. c. X. De Religione inquit nihil Princeps statuatur. Sed fallit ille verbo; quo soli Pontifici Religionis arbitrium asserit. Frustrà; nam & sacrorum cura pars civitatis est, Majestatis regenda imperio. Aristoteles Lib. VII. Polit. c. VIII. Præstitit ea gloria, etiam in novo Fœdere, Constantinus Imperator, convocata Nicææ Synodo. De qua ita Eusebius de vita Constantini Lib. III. c. XIII. Cū igitur multa essent ex utraq; parte proposita, magnaq; controversia in ipso disputationis ingressu concitata: Imperator toleranter ac placidè omnibus animum attendere studio acri prolatas sententias sensim excipere: vicisim ferrè opem utriq; disceptantium parti, eos magna cum contentione digladiantes paulatim reconciliare: conferre cum singulis comiter & benignè sermonem; usq; eò, uti tandem eos in omnibus rebus, quæ in quæstionem aliquando venissent, cum conspirantes animis, tum opinionibus adeò consentientes redderet, ut non modo concors fides inter eos vigeret, sed etiam unum idemq; tempus in salutaris festo Paschatis celebrandum observandum ab omnibus concederetur.

VII. Diversas admittere in provinciam Religiones, cum nequeant vitari, ratio status est; ne ejectis colonis, vastitas atq; solitudo in agros inducatur. Campanella de Monarchia Hispaniæ. c. IX. & Mariana Lib. III. de Reg. & Regis Institut. c. XVII. factum improbant, & mala inde Galliæ Germaniæve accufant; immemores suarum cladum, quas rigidior illa Hispanica inquisitio intulit. Sed de Gallia Foxium illi Gallum, in gravissima ad Regem oratione audiant; quæ Thuanus Lib. LIX. edidit. Ex quorum consilio, inquit, re, de diversarum religionum concertationibus, toties in hoc consistorio agitata placuit, ut ad placandam DEI iram & turbas in regno componendas, mitigata Legum severitate, pax æquis conditionibus sanciretur; edictaq; eæ de re conderentur; quorum æquitas atq; utilitas vel ex eo æstimanda venit; quod ut statim factis quies Galliæ parata est; violatis, bellum per totum regnum repente exarsit. Idem Germania testatur, prout Passaviensi Transactioni & Pacis Religiosæ conditionibus aut stetit, aut inde recessit.

VIII. Usitata sed impia ratio status est, religionibus Gentes
vicinas concitare atq; collidere. Id Hispanus, id Gallus a-
git. Rohanus Trut. Stat. Europ. discurs. I. In Gallia, ubi multi sunt
protestantes, Catholici tamen primas obtinent, Rex ab Hispano
stimulandus est, illos ut expellat: Papa monendus ut idem apud Re-
gem urgeat; simul tamen Protestantes animandi, iisdem auxiliis pro-
mittenda quo bellum intestinum inde suscitetur. Quod si Rex hoc
olfaciens, eo trahi nequeat, cum Catholici ipsi adversus Regem sunt
concitandi, usque talem, qui hereticis plus nimio conniveat, viri-
bus omnibus illis assistendum; Papa etiam, si fieri potest, implican-
dus. Anglos in Flandria & Hispania collegia erigenda, ubi in Reli-
gione Catholica diligenter informetur juventus, speciali munificen-
tia; haec etiam Theologia inculcanda, Martyrii coronam & Para-
disum ipsam promereri, dummodo Hispanica potentia serviat. In
Germania Imperium penes Donum Austriacam conservandum
sub velo religionis & quasi hisce mediis Christiani contra Turcas de-
fendantur. In Helvetia Catholicis instillanda spes est, Protestan-
tes ipsis in pradam datumiri. In Belgio, longevis armorum indu-
ciis, schisma quoddam spargendum. His contraria omnia Gal-
lus ac amat studetq; Discurs. II.

IX. Ad rationem status pertinet Jus Regis I. Sam. VIII. v. XI.
R. Jose in Gemara Sanhedrim. Quicquid dicitur in capite de Re-
ge, ejus Rex jus habet. Salmas. c. II. Defens. Reg. Ita ergo & Regibus
pro Amplissima & infinita, qua praeditum est jus regum potestate,
omnia licent, cum possint si velint; magis tamen expedit, illo sum-
mo jure non uti, & licentia quam habent non abuti. Sijus Regum
apud Samuelem exponendum est, non de nudo facto. Scilicet
cum aut dignitas ita regia, aut necessitas aut salus Reipublicae
est, tum demum usurpare hoc jus, cum modo rationis Regibus
licet.

X. Ratio status est, Legem ferre non severae Justitiae magis,
quam moribus hominum conformem; Sin minus, non obser-
vabitur. Quia Lex nullam vim habet, qua impellat ad paren-
dum, nisi quam a more acceperit. Aristoteles Lib. II. Politic. c.
VIII. Sic Campanella de Monarchia Hispanic. c. XI. Populi Se-
ptentrionales amant leges humanas, & volunt verecundia potius
coereri, quam vi. Propter hanc causam Belgium Dux Albanus
pessum

possundit. Meridionales, sicut Vandalosii strictum jus amant.
Itali item Lusitani & Cantabri mediocritatem expetunt.

XI. Legem violare aliquando, ratio status est; ne conservanda Reipublicæ causa lata, ad perniciem civitatis conferatur. Exemplo Epaminondas est, de quo Nepos invita ejus. *His cum imperium esset abrogatum, atq; in eorum locum alii prætores successissent, Epaminondas Plebiscito non paruit; idemq; ut facerent, persuasit collegis, & bellum quod susceperat gessit. Posthabita Legge Thebana, qua morte multabat, si quis imperium diutius retinisset, quam lege præfixum foret. Namq; animadvertibat, ubi id fecisset, totum exercitum propter prætorum imprudentiam inscitiamq; belli periturum.*

XII. Clementiam ante Justitiam ponere, ratio status est. Diversum præcipit Jacobus VI. magnæ Britanniaæ Rex Lib. II. *Βασίλειον Δώρον.* In transgressores, inquit, exerce leges, dein misericordia tempera, cum senseris populus, te ubi usus est posse ferire. Nam si ab initio clementiam ostentes, crescet in immensum delinquentium numerus; crescet tui contemptus; & cum punire volueris major eris fontium quam insontium numerus; nec promptum eris decernere, unde facere oporteat initium pœna. Atq; ita multos perdes invitus, quos tempestriva paucorum pœna servare potuisses. Præsertim in delictis majoribus, qua nunquam sine pœna; ut magna, homicidium deliberatum, incestus intra veritos consanguinitatis gradus, exhibitio veneni, adulteratio moneta, paderastia. Sed obstat sæpè ratio belli, & novum imperium inchoantibus utilis clementia fama. C. Tacitus IV. Histor. c. LXIII. n. II.

XIII. Scelera aliquando impune transmittere, ratio status est. Nam ut in humano corpore morbos aliquos toleramus, ne totum medicinis impar succumbat; sic labes & vitia Reipublicarum ferenda interim, aut in commodius rejicienda tempus, dū citra invidiā & sine tumultu vindicentur. Ita Cæsar Lib. III. de Bell. civil. c. LX. *neque tempus illud animadversionis esse existimans, & multa virtute eorum concedens, eam distulit totam*

totam. De Appio Livius Lib. II. c. LXI. Semel causam dixit, quo
semper agere omnia solitus erat accusatorio Spiritu; adeoq; constan-
tia sua & Tribunos obstupescit & plebem, ut diem ipsi sua volun-
tate producerent: trahi deinde rem sinerent. Idem de Junio
Bruto Lib: XXIII. c. XIV. Ad ultimum prope desperata Reipubli-
ca auxilium, descendit equo dixitque: Qui capitalem fraudem,
ausi, quiq; pecunia judicati in vinculis essent, qui eorum apud se
milites fierent, eos noxa pecuniâq; se exsolvi iussurum.

XIV Magnos viros sceleratos & opportunos vindictæ, clam
potius tollere & ex improvise, ratio status est. Nisi enim impru-
dentes opprimas, qui jã professo in te odio sunt, quæ parturue-
rint hæcenus hostilia, audebunt, & plures in societatem scele-
ris trahent. Talis Lentulus cum sociis periit in carcere quod
TULLIANVM appellatur Sallust de Bel. Catalin. De quo ita
Appianus Lib. II. de civilib. Romanor. Bell. Veritus itaq; Cicero,
ne instante nocte aliqua conjuratorum manus in foro exurgeret, ac
pro illis pariter & seipso sollicitus, ne quid dirum, aut foedum mol-
rentur, utilius esse ratus, cum Senatus in curia adhuc esset, celeri-
ter nullo judicio rem conficere, unumquemq; ex conjuratis in carce-
rem deduci imperat, ibidemq; multitudine inscia supplicio affecit.
Postbac in forum delatus palam eos interiisse significavit. Ceteri
metu territi, ac sibi ipsis præcaventis hinc inde dilabuntur; eoque
modo civitas à trepidatione, quæ cunctis eadem die potissimum in-
stiterat, paulisper respiravit.

XV. Nulla ratio status est, Subditos trucidare Regem; invi-
olabile & sacrosanctum caput, quamdiu tenet imperium. Bu-
chananus quidem de jure Regni apud Scotos, hunc morem Sco-
tis legitimum affirmat: Possem ait, enumerare duodecim, aut etiã
amplius Reges, qui ob scelera & flagitia, aut in perpetuos carceres
sunt damnati, aut exilio vel morte voluntaria justas scelerum pe-
nas fugerunt. Sed ne quis vetera & obsoleta me referre causetur,
Si Culenos, Evenos, & Ferchardos commemorem, è patrum nostro-
rum memoria paucos proferam. Jacobum tertium omnes ordines
jure

jure casum in conventu publico judicatum, non est dubium, quin ad exemplum in posterum proponi voluerint. Sed facta ille Gentis suæ, non justitiæ decora jura demonstrat.

XVI. Honores venales habere, ratio status est; ut exhaustum reficiatur ærarium. Bodinus Lib. VI. de Republ. n. DC. LI. Omnium tamen sordidorum mercatura generum, quæ multa ac varia sunt, nulli sordidius nulli turpius nullum detestabilis magistratuū & honorum mercaturā; quæ nunquam tolerabilis esse potest, nisi extremis temporibus, ut saluti reipublicæ consulatur; quo Venetos Reipublica calamitates adegerunt, ut honores & imperia proscriberet. Ludovico Rege Francorum gravissimis bellis premente: nam totos septem annos publicis rationibus paulo minus quater millies expensæ tulerunt; cujus summa decimam ferè partem ex honorum mercatura quaesiverunt. vigesimo post anno Franciscus major Rex Francorū Præturas urbanas hujus imperii bisariam divisit, & utrasq; proscripsit, ac sensim cetera quodq; venalia fuerunt.

invidi et
Heli.

XVII. Consiliū Gratiæ, supra consiliū Justitiæ attollere ac reddere sublimius, ratio status est. Quo pluribus ex omni gente cōciliatis amicis insistat Respublica, mandato optimis quibusq; convenienti munere. Campanella de Monarch. Hispan. c. XII. Cum Hispani solertes sint in rebus subtilibus, quæq; verbis opus habent; Germani autem in rebus quæ manu geruntur, laboremq; requirunt; Itali in rebus ad gubernandum spectantibus; enitendum est Regi, ut pro hac diversitate consilium quoq; ordinet. Dico igitur, consiliū re nauticā & maritimā spectans, Lusitanis & Genuensibus potissimum deferendum: Illud vero quod ad artes mechanicas, ignes artificiales & machinas spectat, Transalpinis demandetur; at quod rerum gubernacula concernit, Italis: quod vero munimentorum, militarium custodiarum, explorationum itidem atq; Legationum aut etiam religionis proprium est, ad Hispanos deferatur. Et cum Rex Hispaniarum universi orbis Dominus fieri debeat, omnes gentes ad mores Hispanorum induendos pelliceat, id est faciat, omnes Hispanas.

B

XVIII.

XVIII. Ratio status est, magnis Viris forti provincia interdici, à magna administratione avocare; suspectos specie honoris alio seponere, aut tale quid offerre, quod auferri facile queat. Sic Augustus vetitis, nisi permissu ingredi Senatoribus, aut Equitibus Romanis illustribus seposuit Ægyptum; ne fame urgeret Italia, quisquis eam provinciam, claustraq; terra ac maris, quamvis levi presidio adversum ingentes exercitus insedisset. C. Tacitus II. Ann. c. L. IX. n. IV. Quæ verba quemadmodum accipienda, plenius exponit Dion. Cassius. Lib. LII. Præterea edixit, ne quis Senator injussu suo permissuq; extra Italiam abiret. Honoribus vero exuendi, ne quis supra principem scandat. C. Tacit. IV. Hist. VIII. n. VI. Et quid vetat à segni Galba reperta, convertere in sapientiam? quibus suspectum ille in Poppæa Othonem in Provinciam Lusitaniam specie legationis seposuit? C. Tacitus I. Histor. XIII. n. V. De Navarræo retinendo Granvellanus Ibolitanum Principem atque Albanum Ducem, hæc docuerat; Periculi plenum esse negotium ac planè vitreum: in quo tractando peccari posset non minus aviditate atq; impetu, quam securitate ac negligentia. Proinde sibi videri, in rem esse Borbonio aliquid offerre, modo id ejusmodi sit, quod auferri possit, si forte is à suscepta defleteret via. Strada Lib. III. de bel. Belg. decad. I.

XIX. Tributa acerba ἐπικεφάλαια, Fumaria, Ἐλακειόμια aliquando exigere, ratio status est. Quo, cum omnia sua Republicæ debeant Subditi, durum illud atq; asperum variis nominibus, ac veluti per partes leniatur. Quandoquidem nequies Gentium sine armis, neq; arma sine stipendiis, neq; stipendia sine Tributis haberi queunt. C. Tacitus. IV. Hist. c. LXXIV. n. II.

XX. Ratio status est foeneratores tolerare; ut egestati Republicæ subveniant. M. Zuerius Boxhornius de Trapezit. Sed Trapezitas tandem denuo admittere coacti sunt magistratus, ob summam, quam effugere voluerant, & effugere se non posse experiendo quotidie discebant, necessitatem. Quæ ex necessitate ejusmodi conduntur, leges temporum non hominum, Fullius appellavit. Ita mensa Trapezitica ex necessitate admissa censenda est potius temporum

porum, & eorum iniquitate utentium Trapezitarum, quam magistratus. Quis nescit illud verissimum Publii Syri? Necesitas legem dat & non accipit. Quæ tolerantia cum suspecta videretur Maresio, non immeritò à Graswinckelio confirmata est.

XXI. Ratio status est, donaria Subditorum aliquando nec negligere nec capere planè, etiamsi necesitas suadeat. Ne aut superbia illic, aut hic arguatur indigentia. Suetonius in Octavio c. LVII. In restitutionem Palatina domus incendio absumta, veterani, decuria, tribus, atq; etiam segillatim è cetero genere hominum, libentes ac pro facultate quisq; pecunias contulerunt: delibante Augusto tantummodo summarum acervos, neq; ex quoquam plus denario auferente.

XXII. Peregrino milite stipare latus regium alicubi, ratio status est. Si forte tam levi atq; infida indole regni nascuntur populi, aut proximi quiq; struant insidias. Aristoteles Lib. V. Polit. c. X. Peregrinam custodiam ad Tyrannidem interpretatur. Sed præclare Boeclerus Annot. in C. Tac. Ann. l. c. VII. n. II. Id incautè non est accipiendum & absolute, sed consideratis causis & circumstantiis. Prudenter enim sanè miscentur interdum civibus peregrini, sicut Germanos Augustus & alii miscuere ceteris, inciduntq; causa, ob quas merito & sine proposito tyrannico, ad externa nationis custodias decurritur.

XXIII. Ratio status est, alicubi Delatoribus uti. Plato Lib. III. de LL. Maximè inter initia imperii; ut ab insidiantibus Principes caveant. Tantæ latebræ humani animi sunt, nec usquam tuta securitas. Seneca Ep. XCI. Bellum in media pace consurgit, & auxilia securitatis in metum transeunt; ex amico inimicq; & c. Invadit temperantissimos morbus, validissimos phthipsis, innocentissimos pœna. Itaq; & Alexander Severus, de omnibus hominibus, per fideles homines suos semper quasivit, & per eos quos nemo nosset hoc agere. Lamprid. in vit. Ejus. c. XXIII.

B 2

XXIV.

XXIV. Militē donis allicere aliquando, quam ex virtute sumere, ratio status est; Ne sollicitatus alio flectat ac deserat. Sic *militem donis conciliat Augustus. C. Tacitus. I. Ann. II. c. II. v. Nam ubi miles, ibi imperium; caceri serviunt Aristoteles Lib. VII. Polit. c. XIV.* Unde Maximus Tyrius dissertat. XI. *Cretenses quando liberi fuerunt? cum arva gererent, cum sagittare auderent, cum venari. Servi quando? cum agriculture operam darent. Quando liberi fuerunt Athenienses? Cum Cadmeos oppugnavunt, Jonas in colonias miserunt, Heraclidas exceperunt, ejecerunt Pelasgos. Servi quando? cum ereptis armis Pisistratida agricultura incumbere, populum coegerunt. Incepta vero illa Galbae vox, legi à se militens non emi; nec enim ad hanc formam cetera erant. C. Tacitus I. Hist. V. n. V.*

XXV. Alienæ Reipublicæ ministros sibi adungere benevolentia, ratio status est; ut si quid sequius inciderit, & hi mala nostra avertant salutari monito: Sed corrumpere nefas est. Hugo Grot. Lib. III. de jur. Bel. & Pac. c. I. n. XXI. & n. XXII *Semper qui alteri peccandi causam dat, peccat & ipse: Aliud est si quis opera sponte nec suo impulsu peccantis ad rem sibi licitam utatur: quod iniquum non esse Dei ipsius exemplo alibi probavimus.*

XXVI. Principes ipsos ad foedera & colloquia mutua haut facile congregari, ratio status est, ne invicem invidiae sint. Comenius Lib. II. c. VIII. *Stultè pari potentia principes faciunt, cum in colloquium conveniunt ipsi, decursis praesertim adolescentiæ annis, jociq; & lusibus, quibus ea aetas est dedita, amulatione succedente, neq; sine periculo contingat, neq; si id absit, opera precium aliud sit, quam invidia odiumq; majus. Sicut commodius putem controversias inter reges, & si quid aliud negotii est, per legatos viros prudentes componi, ipsos vitare colloquia ea, si salvam amicitiam cupiunt. Fieri enim non potest, quin inter aulicos de prateritis sermo recurrat, non absq; molestia jurgiisq;. Aliis splendidior sit cultus necesse est; inde joci salesq;. Lingua, moribus, institutisq; discrepantibus eadem placere qui possint? Princeps alter altero honestiori facie, decentioriq; cultu, est: illi predicari à multitudine jucun-*

jucundum est, vituperari ingratum alteri. Dimisso conventu hæc
jactantur, primum occultè, deinde palam & in circulis. Nihil enim
tam arcanum est, quod non efferatur in vulgus prodeatq;. De ex-
emplis, ipsum Cominæum adi.

XXVII. Ratio status est, ad dirimenda vicinorum dissidia
se offerre Principes: ut apud utrosq; inita gratia, undiq; regno
securitatem circumdent. Illæ vero impiæ Philippi artes; de
quibus Justinus Lib. VIII. His ita gestis forte evenit, ut eum fratres
duo reges Thracia non contemplatione justitiæ eius, sed invicem me-
ruentes, ne alterius viribus accederet, disceptationum suarum judicè
eligerent. Sed Philippus more ingenii sui, ad judicium veluti ad bel-
lum, inopinantibus fratribus, instructo exercitu supervenit; & regno
utrumq; non judicis more sed fraude latronis ac scelere spoliavit.

XXVIII. Ratio status est, Speculatores sub nomine legato-
rum, deprehensos dimittere, cum possis tollere; Ne malè au-
dias. Sic cum Volscos Speculatores deprehensos judicarent Romanæ
ceteri dignos suppliciiis, Postumius negabat, bonis viris imitandam
malorū improbitatem; satius esse dicens & magnanimis viris dignius,
iram in eos qui traserint servare, quam in missos effundere; & ob no-
men Legationis, quam palam præ se ferant, dimittendos eos potius,
quam seviendum propter tectum speculationis facinus; ne Volscis
detur honesta belli occasio, simulaturis legatos esse cæsos contra jus
Gentium; nec aliis inimicis occasio prebeat spargendi, quanquã
falsi, non tamen ratione ac fide carentis rumoris.

XXIX. Foedera rumpere aut fidem fallere, non nisi impia ra-
tio status est. Equidem his artibus Principem suum imbuit
Machiavellus c. XVIII. Quocirca ad omnem ventorum & fortune
conversionem versatile ingenium Princeps habeat est necesse, & (ut
jam dictum est) ab eo quod bonum est ne discedat; ac si necessitas
urgeat, edoctus sit & malum avertere. Sed Principem ille non
bonum format. Quod si homines à se alienant, & Deos sibi red-
dunt

Sunt inimicos, qui religionem violant, quomodo rebus suis consulent? C. Nepos in Agefilao,

XXXV. Pacem ubique præferre, aliquando & inducias pacisci, ac interim bella parare, ratio status est: nî ipsæ induciarum conditiones aliter convenerint. Nam *juris Gentium est contra ledentem sibi consulere* Gebhardus in not. ad Agefila. Nepot. *Hec igitur cum primis diligenter est observandum rerum publicarum moderatoribus, ne ignorent consilia eorum atq; proposita, qui vel inimicitias finiunt vel amicitias ineunt; quando nimirum temporibus cedentes, quando item reverà animis fracti pacem faciant: ut ab illis quidam caveant, tanquam ab insidiatoribus temporum; his verò fidem habeant, & si quid inciderit, tanquam veris amicis aut subditis imperent.* Polyb. Lib. III. Hist.

XXXVI. Ratio status non nisi perversa est, disseminare bella inter Subditos. Caussas Campanella exponit c. XVII. *Primo quia regem crudelissimum tyrannum reddit, qui sibi soli, non vero universo populo prospiciat; ita ut per mutuum subditorum odium non amor in regem, sed timor & invidia accendatur. Secundo quia dominum naturale concordiam inter populos exposcit, quo firmiter in propulsandis inimicis persistant, atq; unus alium domi militiaq; mutuis officiis sibi devinciant. Quin & periculum est, ne intellectis artibus proprioque errore agnito, in disseminantem subditorum arma redeant.*

XXXVII. Hostem quondam amico ulcisci, ratio status est. Nam amicorum odia vehementissima: & explorata fortitudo juxta, atque imbellia. Sic Justinianus Imperator Sandilcho Hunno adversum Zabergam Hunnum usus, omne Hunnorum nomen delevit. De quo Agathias Lib. V. *Vigente verò adhuc seditione & Byzantium renunciata, tum demum cognita fuit, manifesteque declarata Imperatoris prudentia & consilii rectitudo, quod nimirum Barbaris se invicem conficientibus ipse arma non movens, vicie omnino consilio in usraq; belli inclinatione & positus est sua spe.*

Ad

*Ad
Generosum Juvenem*

BOGISLAUM
à **SOMNIZ**
Equitem Pomeran.

De
RATIONE STATUS
disputantem.

I, fortem contende gradum; vestigia magni
SOMNIZI fratris sequeris: quid sanguine tantum
Jungi optes? studiis & doctæ mentis honore
Plus fratrem ferre decet. Sic Castora virtus
Æmula Pollucis stimulis majoribus egit,
Instinxitq; animos, ne fratrem solus amaret,
Verum instar simul ipse suum. Nec parva movebis
Gaudia, BOGISLAE, Tuo, cum volvere chartas
Has dabitur, pariterq; ipsum se cernere in illis.
Fallor, an hoc etiam adjiciet: *quod culmen adeptus*
Nunc teneo, hoc spondet Frater tibi semita fratris.

Raptim f.

Augustus Buchnerus

Ad

Generosum ac Nobilissimum

DN. BOGISLAUM à SOMNITZ,

De

RATIONE STATUS

disputantem.

Flectere ratem ; ferit unda Deos. Quid saucia ventis
Vela per obliquos cessas inducere fluctus?
Dum jacet, æquor ama : simul at venientibus Austris
Fulminis incumbunt alæ, circumspice littus.
Non solæ expediunt Recti discrimina curæ,
Cum sævit fortuna ferox ; accedere fatis
Una salus miseris. Tu portum fortiter intra,
Mille per ambages, quo tantæ pondera mentis
SOMNIZI inclinant ; Sic serves publica victor.

M. CASPAR. ALEXANDRI.

94.A 7578

ULB Halle 3
002 715 147

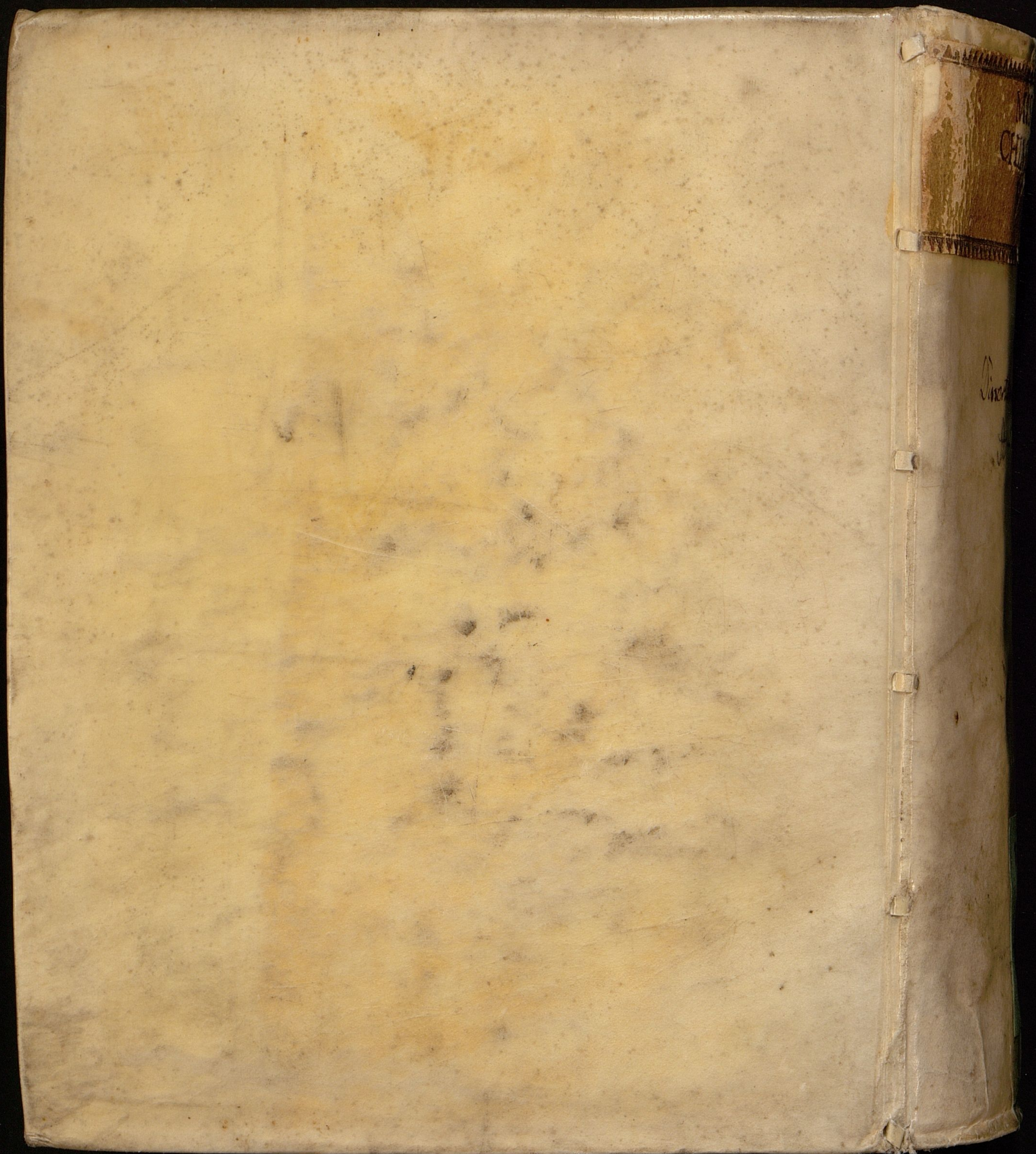
f

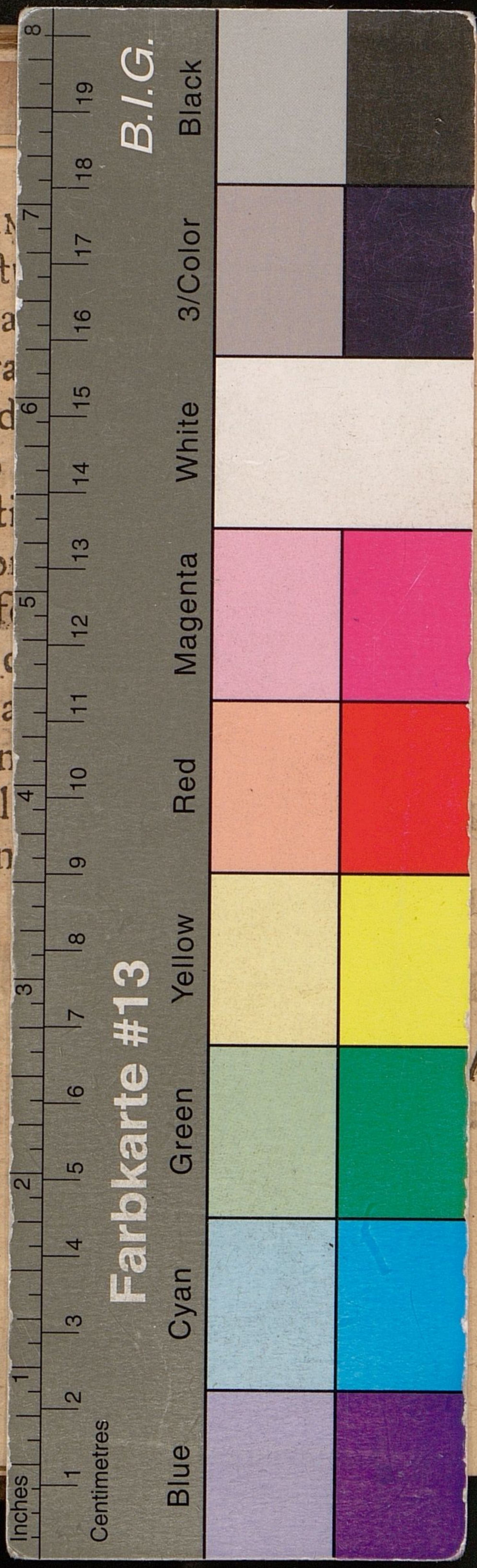
sb.

1007

1009

16

88

HYPOMNEMATA POLITICA,
DE
RATIONE STATUS
PRÆSIDE
M. CASPARE ALEXANDRI
publicè disputabit
BOGISLAUS à Somniz
in Auditorio minori,
ad diem V. Octobr.

WITTEBERGÆ, Excudebat Johannes Hake, 1653

88

